

Rady a náměty k montáži palubek a podlahovek

Následující text není a nemůže být návodem ke zpracování nebo pokládce palubek či podlah. Jedná se o stavební polotovary a jejich zpracování nabízí velikou škálu variant, pro které není možné sestavit univerzální návod. Následující text je souhrnem pozitivních a negativních zkušeností a rad, jak se vyvarovat nejčastějších chyb a omylů při práci a dosáhnout co nejlepšího výsledku při zpracování, pokládce a následném užívání.

1. Je třeba správně zjistit množství, které potřebujete na pokrytí uvažované plochy

Palubky i podlahovky se účtují v šířce s perem, tzv. krycí šířka je o něco menší, zpravidla o 8 mm. O krycí šířce Vás bude informovat Váš prodejce.

Je třeba počítat s přeřezem a přiměřenou rezervou (5-10%) .

2. Jakou tloušťku a profil zvolit?

Na vnitřní použití jsou vhodné palubky o tloušťce 12 - 15 mm nebo více.

Na vnější použití (fasády, podhledy střeš apod.) nejméně 15 mm, ideální je 19 mm; použití 12mm palubek na venkovní obklady je naprosto nevhodné a není možno garantovat užžitnou hodnotu obkladu ! Tloušťku podlah by měl určit statik v závislosti na zatížení a skladbě podlahy.

Profil záleží na vkusu a způsobu pokládky. Některé profily se např. hodí pouze na vodorovné použití na stěny jsou výhodné profily s ustoupeným perem (F – tatran, E – softline), které umožňují dřevu pohyb bez vzniku viditelných spár.

3. Vlhkost a „aklimatizace“

Palubky i podlahy jsou před opracováním uměle vysušeny (palubky na 14%, podlahy na 10%, tolerance je +/- 2% resp. dle normy). V místě, kde je budete montovat, může být jiná vlhkost. Informaci o vlhkostech dřeva v % v různých prostředích udává následující tabulka:

Venkovní použití		12 až 19 %
Vnitřní použití	v nevytápěných budovách	12 až 16 %
	ve vytápěných budovách s teplotami od 12 °C do 21 °C	9 až 13 %
	ve vytápěných budovách s teplotami přes 21 °C	6 až 10 %

Je naprosto nezbytné, abyste se před pokládkou (především podlah) přesvědčili měřením, jakou vlhkost aktuálně Vaše dílce mají. Výrobce garantuje dodržení vlhkosti u jednotlivých výrobků v době dodání, přičemž vlhkost výrobků z rostlého dřeva se může změnit v průběhu distribuce a skladování.

Palubky (a zejména podlahy) musí být pokládány s vlhkostí, která odpovídá tzv. rovnovážné vlhkosti prostředí, ve kterém budou pokládány resp. používány. Proces dosažení této vlhkosti (pokud ji dílce již nemají v okamžiku dodání na stavbu), nazývaný „aklimatizace“ je klíčový pro následnou tvorbu a velikost

spár mezi jednotlivými dílci. Není možné paušálně stanovit délku „aklimatizace“, tato závisí na mnoha faktorech. Pro správnou „aklimatizaci“ je dílce nutno rozbalit a proložit. „Aklimatizace“ není samoúčelná („čím déle tím lépe“), v mnoha případech může být i škodlivá (mnohdy je možné pokládat dílce ihned po dodání). **Správný způsob a délku a také smysluplnost takové „aklimatizace“, zejména u podlah, by měl určit odborník s ohledem na roční dobu, vlhkost a proudění vzduchu, druh topení, druh stavby, její momentální stav, topnou sezónu apod.** Dobrou pomůckou při správném rozhodování může být vlhkost jiných dřevěných konstrukcí nebo předmětů, které se ve stavbě (místnosti) již delší dobu nacházejí, - pokud ovšem takové jsou k dispozici. Vlhkost podlah při pokládce by pak měla být co nejbližší vlhkosti těchto předmětů.

Vhodný, kvalitní vlhkoměr je nezbytnou pomůckou při pokládce výrobků z rostlého dřeva.

4. K montáži palubek

Je třeba připravit podkladový rošt z latí, nikdy nemontujte palubky přímo na stěnu!!

Rošt by měl být z egalizovaných latí s vlhkostí odpovídající přibližně vlhkosti obložení – nikdy nepoužívejte na rošt nesusušené stavební řezivo!

Rošt má umožňovat proudění vzduchu za palubkami, tzv. „odvětrání“. Pokud jsou nosné latě montovány vodorovně, je nutno je položit přerušovaně nebo použít tzv. kontralatě. Odvětrání je zcela nezbytné ve vlhčích prostorách a na fasádách - zde je třeba latě ze všech stran ošetřit prostředkem proti plísním a hnilobě .

Palubky se nejčastěji montují tak, aby montážní prvky nebyly viditelné. Při „přiznaných“ vrutech či hřebících je nutno použít vruty s kvalitní korozivzdornou povrchovou úpravou (naprosto nezbytné u vnějšího použití) nebo nejlépe vruty z nerezové oceli .

Pro montáž palubek jsou též vhodné speciální montážní sponky - pozor při nákupu, „číslo sponky“ znamená tloušťku dolní dásně drážky! Tyto montážní sponky však musí být kvalitní (dostatečně tuhé), jinak hrozí jejich deformace vlivem přirozeného pohybu palubek, ztráta jejich funkce a „odpadnutí“ palubek. Na trhu jsou i další přípravky pro snadnou a spolehlivou montáž. Při vodorovném pokládání musí pero ukazovat nahoru, zabráníte tak zanesení drážky nečistotami a případnému slepení palubek lakem.

Obložení „nedotahujte“ až těsně ke stěnám a stropu, doporučuje se větrací a dilatační spára cca 10 mm .

5. K montáži podlah.

Montáž podlah a jejich povrchová úprava vyžadují zkušenost a zručnost, je lépe ji svěžit odborníkovi .

Je potřeba připravit podkladový rošt dostatečné nosnosti. Vhodnou skladbu podlahy by měl určit statik a projektant. Pamatujte, že vhodným pomocným roštem je možno vytvořit dostatečně nosnou podlahu i z tenčích podlahovek, které jsou cenově výrazně úspornější. Podlaha s nosným roštem má navíc lepší užité vlastnosti.

U podlah má jejich správná vlhkost před pokládkou, odpovídat prostředí, do kterého je montována, resp. určena a má klíčový význam pro minimalizaci spár mezi jednotlivými prkny. Podlahu zcela beze spár nicméně není možno z rostlého dřeva vytvořit. Je třeba mít na paměti, že při změně vlhkosti prkna o 1 % dochází přirozenou cestou ke změně šířky o 0,20 - 0,25%, a to v obou směrech. To znamená, že i zcela správně položená a ošetřená podlaha vytvoří během zimní topné sezóny spáry, které se během léta, kdy je relativní vlhkost vzduchu zpravidla výrazně vyšší, zase uzavřou. Pro minimalizaci spár je dobré v místnosti udržovat po celý rok stejnou vlhkost kolem 50% r.v.v. (to znamená v zimním, tedy topném období, použití účinného zvlhčovače vzduchu)

Podlahovky se zpravidla přibíjejí tzv. kolářskými hřebíky šikmo přes pero. Hřebíky by měly být 2,5-3x delší než je tloušťka podlahy. Lépe je kotvit podlahovky vruty. Je rovněž možné podlahovky ještě před přibitím na rošt nalepit, rozhodně se však nesmějí jednotlivá prkna lepit k sobě ve spoji pero-drážka. Takto zákonitě dojde k sečtení pohybu jednotlivých prken a spára či trhlinka, která takto vznikne, může mít hrozivou šířku až několika centimetrů. Sponkování podlah

je méně vhodné, jelikož sponkovačka vždy nezajistí citlivé přitažení dílců k podkladu (při dotahování vrutu či zatloukání hřebíku lépe cítíme odpor palubky a podkladového materiálu) masivní podlahy mají po ohoblování bezvadný povrch, který již není nutno brousit (lehké přebroušení mezi jednotlivými vrstvami povrchové úpravy je možné). Při pokládce se musí přísně dbát čistoty. Nespoléhejte na to, že nečistoty, stopy po pracovní obuvi, otisky prstů znečištěných mazivem od hřebíků či vrutů či povrchová poškození „odbrousíte“.

6. Povrchová úprava palubek a podlah

Palubky vždy upravujeme před montáží, podlahy po montáži .

Na úpravu palubek použijte vhodnou, nejlépe tenkovrstvou lazuru, méně vhodné jsou laky a lazury, které vytvářejí souvislý, nepropustný film. Vhodné je i natřít zadní stranu základním nátěrem.

Pro povrchovou úpravu palubek zvolte lazuru vhodnou pro uvažované použití obkladu. U vnějších obkladů (fasád) by měla obsahovat ochranné prostředky proti plísním, houbám a hmyzu, u vnitřních obkladů jsou naproti tomu tyto přísady zbytečné a mohou být i škodlivé. Technické sušení samo o sobě představuje ve vnitřním použití účinnou ochranu dřeva proti škůdcům .

V současné době se jako nejvhodnější pro povrchovou úpravu palubek i podlah jeví oleje a vosky .

Laky na podlahy by se měly používat vysoce elastické, výslovně určené pro ochranu a úpravu podlah z měkkého dřeva. **Lak nesmí jednotlivá prkna slepit** (viz níže) - někteří výrobci za tím účelem dodávají základní nátěr, který zateče do spár, neslepí je a vytvoří separační vrstvu pro vrchní nátěr .

Pamatujte, že smrkové podlahy jsou měkké, sebetvrdší povrchová úprava je neochrání před případným hrubším poškozením, použití tvrdých laků (např. tzv. epoxidových) nelze doporučit. Je třeba dbát, aby se jednotlivá prkna, zejména podlahy povrchovou úpravou neslepila – jakékoli tmelení spár je naprosto nevhodné ! Spáry u podlah je nejlépe „přiznat“. Nejlepším řešením jsou podlahovky se sraženými hranami. Případné prasklé suky nebo drobné trhliny v ploše (které norma povoluje) je možné zatmelit pružným tmelem .

7. Pochybnosti o kvalitě, reklamace

Výrobce věnuje kontrole kvality svého výrobního procesu maximální pozornost .

Máte-li přesto jakékoli pochybnosti o kvalitě třídění nebo opracování Vámi zakoupených palubek nebo podlah , obraťte se neprodleně na Vašeho dodavatele. Ten vyřídí Vaši stížnost buď sám s pomocí platných norem, nebo se v případě nejasností obrátí na výrobce .

V případě oprávněných reklamací vždy upřednostňujeme jejich řešení **výměnou vadného zboží** za bezvadné.

Prosíme, abyste vzali na vědomí, že **veškeré případné vady** hoblovaných materiálů (včetně nesprávné vlhkosti) se **považují za vady zjevné**.

Pokud zboží se zjevnými vadami začnete zpracovávat nebo pokládat, nemůže Vám být přiznána žádná náhrada škody vzniklá marnou pokládkou, povrchovou úpravou či opracováním

Přejeme Vám úspěch při montáži a radost ze života s rostlým dřevem!

Ing. Michal Popov, *obchodní zástupce SECA*

Ing. Josef Mikšátko Csc, *soudní znalec pro obor dřevozpracování*